

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet. A szülők kötelezettsége és joga, hogy gondoskodjanak a gyermekükről. A szülői felügyelet a gyermekről és annak vagyonáról való gondoskodást, valamint a gyermek képviselőjét jelenti; a gyermek tekintetében való döntéshozatal joga ezáltal főszabályként a **szülői felügyelettel** függ össze. A szülői felelősség körébe tartozik emellett a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Ahogy az az 1. kérdésnél már kifejtésre került, a „szülői felelősség” kifejezés a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét magában foglalja. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is.

Főszabályként a közös szülői felügyeletre akkor van lehetőség, ha:

a gyermek már házasságot kötött szülők gyermekeként születik,

a szülők a gyermek születését követően házasságot kötnek,

a szülők arról nyilatkoznak, hogy közösen kívánnak gondoskodni a gyermekről (felügyeleti nyilatkozatok),

a családjogi bíróság (*Familiengericht*) a gyermek közös felügyeletéről határoz.

A felügyeleti nyilatkozatokat a megfelelő jogi formában hitelesíteni kell. Ezt az ifjúsági jóléti hivatal (*Jugendamt*), közjegyző vagy – bizonyos esetekben – külföldi diplomáciai képviselő végezheti el. Amennyiben a szülők nem tesznek felügyeleti nyilatkozatot, és nem kötöttek házasságot, a gyermek felett az anya egyedül gyakorolja a felügyeleti jogot. Mindazonáltal a családjogi bíróság az egyik szülő kérelmére határozhat úgy, hogy a szülők közösen gyakorolják a szülői felügyeletet, amennyiben ez a gyermek mindenképp álló érdekét szolgálja. Vélelmezhető, hogy a közös felügyelet a gyermek mindenképp felett álló érdeke, ha a másik szülő nem szolgáltat indokot a közös felügyelet elrendelésének megtagadására, és egyébként nem áll fenn más ilyen nyilvánvaló indok. A német jog szerint általában a gyermek mindenképp felett álló érdeke az, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tarthasson, így biztosítja a gyermek szülei felé való kapcsolattartáshoz való jogát. Emellett mindkét szülő jogosult és köteles kapcsolatot tartani gyermekével.

A kapcsolattartási jog elsősorban arra jogosítja fel a szülőket, hogy rendszeres időközönként lássák gyermeküket és beszéljenek vele. A kapcsolattartásra a személyes találkozás mellett sor kerülhet levélben és telefonon is.

Főszabály szerint mindkét szülő köteles tartást nyújtani. A szülők maguk választhatják meg, hogy milyen módon biztosítják a gyermek tartását. Például választhatják azt, hogy természetben nyújtanak tartást, elsődlegesen a szülői házban (lakhatás, étel, ruházat stb.).

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésre adott választ). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** vonatkoznak.

Amennyiben nem a szülők gyakorolják a felügyeleti jogot a gyermek felett, mert például a szülők elhunytak, vagy a gyermekre és annak vagyonára vonatkozó ügyekben nem jogosultak a gyermek képviselőjére, vagy mert például a szülőktől megvonták a felügyeleti jogot, a gyermek számára törvényes gyámot jelöl ki a családjogi bíróság.

Amennyiben a szülők nem képesek a szülői felügyelet egyes elemeinek gyakorlására, a családjogi bíróság ezek tekintetében gondnokot jelöl ki (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv [*Bürgerliches Gesetzbuch, BGB*] 1909. cikke).

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** vonatkoznak.

Amennyiben a szülők közösen gyakorolják a szülői felügyeletet, majd különválnak, továbbra is közös felügyeletet gyakorolnak a gyermek felett, függetlenül attól, hogy házasok-e. Mindazonáltal a családjogi bíróság az egyik szülő kérelmére az egyik szülőt ruházhatja fel a felügyeleti jog gyakorlásával. E kérelmet jóvá kell hagyni, ha ahhoz a másik szülő hozzájárul, kivéve, ha a gyermek betöltötte a 14. életévét, és nem ért azzal egyet, vagy ha úgy tekinthető, hogy a közös felügyelet megszüntetése és a felügyeleti jog gyakorlásának az egyik szülő számára való biztosítása a gyermek mindenképp felett álló érdekét szolgálja. Ilyen határozat még a szülők válása esetén is csak az egyik szülő kérelmére hozható, ha a gyermek jóléte nincs veszélyben.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alakú szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

Általában a szülők dönthetik el, hogy hogyan gyakorolják a gyermek feletti közös szülői felügyeletet, és nincs arra vonatkozó jogi előírás, hogy ezt milyen formában kell megtenniük. A felügyeletre vonatkozó megállapodás jogilag kötelező erejű módosítása ugyanakkor nem történhet pusztán megállapodással, ahhoz a családjogi bíróság által hozott határozat szükséges. Amennyiben a szülők külön élnek, az ifjúsági jóléti hivatal segítséget nyújthat számukra egy mindkét fél számára elfogadható szülői gondozási terv kialakításában. E terv a szülői felügyeletre vonatkozó bírósági határozat alapjául szolgálhat.

Amennyiben a szülők egyetértéssel abban, hogy az egyik szülő kizárólagos felügyeleti jogot gyakoroljon, kérhetik a családjogi bíróságtól, hogy ruházza át a szülői felügyeletet.

A szülők emellett abban is megegyezhetnek, hogy hogyan gyakorolják a kapcsolattartási jogokat, mivel e tekintetben sincsenek előírások. Amennyiben a megállapodást bíróság előtti egyezségbe foglalják, és azt a bíróság jóváhagyta, ezen egyezség a kötelező erejű bírósági határozat jogerejével bír, és szükséges esetén végrehajtható.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Amennyiben a szülők nem képesek egyedül megoldani konfliktusaikat, felvehetik a kapcsolatot az ifjúsági jóléti hivatallal vagy egy önkéntes ifjúsági segítő (*Freie Jugendhilfe*) szervezettel. Ezen szervezetek tanácsadást biztosítanak a szülőknek, és segítséget nyújtanak nekik a problémáik megoldásában. A tanácsadó központok adatbázisa a <http://www.dajeb.de> weboldalon található. Emellett a közvetítés is segítséget nyújthat a szülőknek a jogvita békés rendezésében. A családjogi közvetítési eljárásra vonatkozó további információ a <http://www.bafm-mediation.de/> weboldalon található.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A kérelem vagy javaslat függvényében a bíró az eljárás részeként minden, a szülői felügyeletre (ideértve a gyermek átadását is), valamint a kapcsolattartásra és a gyermektartásra vonatkozó kérdésben határozhat. A bírónak az eljárás teljes tartama alatt arra kell törekednie, hogy a vitákat olyan módon rendezze, amely mindkét fél számára elfogadható. Ha a szülők nem értenek egyet egy, a gyermek számára fontos, felügyelettel kapcsolatos kérdésben, a bíróság felhatalmazhatja az egyik szülőt, hogy egyedül hozzon döntést e tekintetben (*Alleinentscheidungsbefugnis*).

A bíróság emellett bármikor hivatalból elrendelhet minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy elhárítsa a gyermek jóllétét fenyegető bármely veszélyt.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

A szülői felügyelet tekintetében általánosságban igenlő választ kell adni a kérdésre. A felügyeleti joggal nem rendelkező szülő nem jogosult a döntéshozatalban való részvételre. Rendelkezik ugyanakkor kapcsolattartási joggal, és – amennyiben kérelme indokolt – a gyermek személyes helyzetére vonatkozó tájékoztatást kérhet a másik születtől. Mindazonáltal ameddig a gyermek – a felügyeleti jogot gyakorló szülő hozzájárulása vagy bírósági ítélet alapján – a felügyeleti jogot nem gyakorló születtől tartózkodik (pl. a kapcsolattartási jog gyakorlása keretében), a felügyeleti jogot nem gyakorló szülő önállóan dönthet a gyermek gondozásával kapcsolatos kérdésekben (pl. étkezés).

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** vonatkoznak.

Ha a szülők közös felügyeleti joggal rendelkeznek a gyermek felett, és együtt élnek, egyetértésre kell jutniuk a gyermek gondozásával kapcsolatos valamennyi kérdésben. Ha ezzel szemben a szülők nem élnek együtt, kizárólag a gyermek szempontjából különleges jelentőségű kérdésekben kell megállapodniuk. A mindennapi ügyekben a gyermekkel együtt élő szülő egyedül is dönthet.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

A legtöbb esetben a családjogi bíróságok (a helyi bíróságokon [*Amtsgerichte*] működő kollégiumok) rendelkeznek hatáskörrel a szülői felügyeletre és a kapcsolattartásra vonatkozó eljárások tekintetében. Ha kérelmezni kell az eljárás megindítását, például a kizárólagos felügyelet biztosítására irányuló eljárás esetén, amikor a szülők külön élnek, e kérelmet meg kell indokolni. Be kell mutatni az esettel kapcsolatos tényeket és bizonyítékokat, és a kérelemhez csatolni kell a hivatkozott dokumentumokat. A kérelemben emellett meg kell jelölni, hogy a felek korábban megkísérelték-e a közvetítést vagy más bíróságon kívüli vitarendezési eljárást. Jogi képviseletre csak kivételes esetben van szükség, például a házasság felbontására irányuló eljárásban előterjesztett kérelmek esetén. Ha nem kötelező a jogi képviselet, a kérelem közvetlenül a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz nyújtható be. A helyi bíróságokon e célból bírósági hivatalok (*Rechtsantragstellen*) működnek, ahol a kérelmeket és nyilatkozatokat nyilvántartásba veszik.

Amennyiben a szülők a gyermek születésekor nem házasok, az ifjúsági jóléti hivatal (*Jugendamt*) okiratok kiadására jogosult tisztviselője, közjegyző vagy – bizonyos esetben – külföldi diplomáciai képviselő hitelesítheti a felügyeleti nyilatkozatokat (közös szülői felügyelet esetén).

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A „hivatalból történő vizsgálat” alapelvét (*Amtsermittlungssatz*) a szülői felügyeletre és kapcsolattartási jogra vonatkozó eljárásokban is alkalmazni kell. Ez azt jelenti, hogy a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia minden releváns tényt és nem kötik a bíróságot a felek érvei.

Vészhelyzet esetén – ha indokolt és sürgősen szükséges – a bíróság ideiglenes intézkedést hozhat. Amennyiben a gyermek jólléte veszélyben van, a bíróságnak a felek kérelme nélkül is vizsgálnia kell, hogy szükséges-e ideiglenes intézkedés meghozatala. Ha határidőn belül nem lehetséges kölcsönösen elfogadható megállapodásra jutni a kapcsolattartásra vonatkozó eljárásban, a bíróságnak meg kell vitatnia a szülőkkel és az ifjúsági jóléti hivatallal az ideiglenes intézkedés meghozatalának kérdését.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

Azok az állampolgárok, akik személyes körülményeik és pénzügyi helyzetük miatt teljes egészében vagy részben nem tudják viselni az eljárás költségeit, illetve csak részletekben tudják azokat fedezni, költségmentességet vehetnek igénybe az eljárás során, ideértve a családjogi bíróság előtt folyó eljárásokat is. E költségmentesség feltétele, hogy elegendő esély legyen a benyújtani kívánt kereset vagy ellenkérelem sikeres kimenetelére, és a kereset vagy ellenkérelem ne tűnjön komolytalannak. Ezáltal a korlátozott pénzügyi forrásokkal rendelkező személyek is élni tudnak az igazságszolgáltatáshoz való joggal. A költségmentesség esetén – a költségmentességben részesülő személy rendelkezésére álló jövedelemtől függően – teljes mértékben vagy részben az állam fedezi az eljárással összefüggő költségekből a költségmentességben részesülő félre eső részt, valamint ügyvéd kirendelése esetén annak költségeit.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

A szülői felügyeletre/kapcsolattartásra vonatkozó határozatokkal szemben lehetőség van fellebbezésre. Nincs különbség aszerint, hogy a határozat meghozatalára külön eljárásban vagy a házasság felbontásához kapcsolódó eljárásban került-e sor. Mindkét esetben lehetőség van fellebbezésre.

A fellebbezést a határozat írásbeli közlésétől számított egy hónapon belül kell benyújtani. A szülői felügyeletre vonatkozó ideiglenes intézkedésekkel szemben csak akkor nyújtható be fellebbezés, ha azokat a felek meghallgatása alapján hozták meg. A fellebbezést két héten belül kell benyújtani; a felek

meghallgatása nélkül hozott intézkedések jogerősek. A felek meghallgatásától függetlenül a kapcsolattartási jogra vonatkozó ideiglenes intézkedésekkel szemben sem nyújtható be fellebbezés. Mindazonáltal ezekben az esetekben az ügy érdemében eljárás indítható. Fontos megjegyezni, hogy az ideiglenes intézkedések az adott kérdésre vonatkozó egyéb határozatok hatálybalépésével hatályukat veszítik.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követhető ilyen esetekben?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletrre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

Amennyiben a kötelezett fél megsérti a személyek átadására és a kapcsolattartás szabályozására vonatkozó végrehajtható okiratot, a bíróság a kötelezett felet bírsággal sújthatja és – amennyiben a bírságot nem lehet behajtani – szabadságvesztést rendelhet el. Bizonyos körülmények között a szabadságvesztés közvetlenül is elrendelhető. A személy átadását elrendelő vagy a kapcsolattartást szabályozó határozatban szerepeltetni kell a végrehajtható okirat megsértésének következményeit. Egy személy legfeljebb 25 000 EUR bírsággal és hat hónapig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Más lehetséges végrehajtási intézkedés a kötelezett féllel szemben alkalmazható kényszerítő intézkedés. Amennyiben a gyermeket a kapcsolattartási jog gyakorlása érdekében át kell adni, a gyermekkel szemben nem alkalmazható kényszerítő intézkedés. A gyermekkel szemben kizárólag akkor alkalmazható kényszerítő intézkedés, ha ez a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja, és a kötelezettség végrehajtása más, enyhébb eszközök segítségével nem érhető el.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletrre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

A többi uniós tagállamban (Dánia kivételével) a szülői felügyelet és kapcsolattartás tárgyában hozott határozatokat Németországban a 2201/2003/EK rendelet (Brüsszel IIa. rendelet) alapján el kell ismerni, és így ennek céljából nincs szükség külön eljárásra. Mindazonáltal a feleknek lehetőségük van arra is, hogy a Németországban történő elismerés érdekében az illetékes családjogi bírósághoz forduljanak. Ezen elismerés minden féllel szemben alkalmazandó. Ahhoz, hogy a szülői felügyelet tárgyában egy másik tagállamban hozott határozat Németországban végrehajtható legyen, azt először a Brüsszel IIa. rendeletben meghatározott külön eljárásban végrehajthatónak kell nyilvánítani, azaz jóvá kell hagyni annak Németországban történő végrehajtását. A kérelmet a regionális felsőbbbíróság (*Oberlandesgericht*) székhelyén található helyi családjogi bírósághoz kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell a határozat másolatát és a származási ország bírósága által a rendelet II. mellékletében található formanyomtatvány felhasználásával kiállított igazolást. A kérelmezőnek nem kell jogi képviselőt igénybe vennie. Mindazonáltal a másik tagállamban élő kérelmezőnek ki kell jelölnie egy meghatalmazott képviselőt, akinek részére a kézbesítés Németországban teljesíthető. A családjogi bíróság tárgyalás tartása nélkül hozza meg határozatát. A bíróság hivatalvezetője e határozat alapján bocsátja ki a végrehajtható okiratot. A családjogi bíróság határozata elleni fellebbezést a regionális felsőbbbírósághoz kell benyújtani. A regionális felsőbbbíróság határozata elleni fellebbezést a szövetségi legfelsőbb bírósághoz (*Bundesgerichtshof*) kell benyújtani, ha a regionális felsőbbbíróság elfogadhatónak minősítette a fellebbezést. Németországban a több mint 650 családjogi bíróságból csak 22 rendelkezik hatáskörrel az elismerés és végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelmek tekintetében. E bíróságok címe a <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> - „Zuständige Gerichte” (német) és a <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> - „Hatáskörrel rendelkező német bíróságok” (angol) honlapján található.

Megjegyzendő, hogy a tagállamoknak a kapcsolattartási jogra és a jogellenesen elvitt vagy visszatartott gyermek visszaadására vonatkozó bizonyos határozatait végrehajthatóvá nyilvánítás és az elismerés megtámadásának lehetősége nélkül elismerhetők és végrehajthatók Németországban. A szülői felelősség gyakorlati azonban ilyen esetekben is kérelmezhetik hivatalosan a német bíróságoktól a határozat végrehajthatóvá nyilvánítását.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletrre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

Ilyen esetben is a 15. kérdésre adott válaszban említett 22 bíróság rendelkezik hatáskörrel. A szülői felügyeletrre vonatkozó határozat elismerésének megtagadására irányuló kérelmeket annak a regionális felsőbbbíróságnak a székhelyén található családjogi bírósághoz kell benyújtani, amelynek illetékességi területén az alperes vagy a határozattal érintett gyermek szokásos tartózkodási helye található. Ennek hiányában az a családjogi bíróság járhat el, amelynek illetékességi területén az elismerés megtagadására irányuló érdek vagy a gondozás szükségessége fennáll; Egyebekben pedig a Pankow/Weißensee családjogi bíróság. Az eljárás megindítása egy helyre koncentrálódva általában hatáskört és illetékességet keletkeztet az érintett gyermekekre vonatkozó minden ügy tekintetében, vagyis egy adott bíróság dönthet a gyermekekre vonatkozó minden kérdéstről. A szülői felügyeletrre (annak elismerésére vagy elismerésének megtagadására) vonatkozó határozatok ugyanakkor csak abban a tagállamban hatályosak, amelyekben azokat meghozták. Mindazonáltal az elismerés megtagadására irányuló eljárást le lehet folytatni Németországban, akár megelőző intézkedésként.

Ezen eljárás tekintetében a végrehajthatóvá nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni az elsőfokú és a fellebbezési eljárásokban is.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülők gyermekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét. A szülői felelősség fontos eleme a szülői felügyelet; a szülői felelősség körébe tartozik a gyermekkel való kapcsolattartás és a gyermek tartására irányuló kötelezettség is (lásd az 1. kérdésnél tett megállapításokat). A következő megállapítások a **szülői felügyeletrre** és a **kapcsolattartásra** vonatkoznak.

Különbséget kell tenni az alkalmazandó jog és a joghatóság kérdése között. A gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti bíróságok és közigazgatási hatóságok rendelkeznek joghatósággal a szülői felügyelettel és kapcsolattartással összefüggő kérdések tekintetében (a 2201/2003/EK rendelet 8. cikke és a gyermekek védelméről szóló hágai egyezmény 5. cikke). Az állampolgárság mindazonáltal nem releváns. Az alkalmazandó jog is a gyermekek védelméről szóló hágai egyezményen alapul. Ezen egyezménynek megfelelően jogszabály szerint a szülői felelősség megállapítása, megvonása és gyakorlása tekintetében a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogát kell főszabály szerint alkalmazni. Főszabály szerint a szokásos tartózkodási hely szerinti állam joga alapján keletkezett szülői felügyelet a gyermek lakóhelyének megváltozását követően is fennmarad. Amennyiben a gyermek lakóhelye alapján joghatósággal rendelkező német bíróságok vagy hatóságok hoznak a szülői felügyeletrre vagy kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseket, azokra a német jogot kell alkalmazni.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.